

Програма дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ БІЗНЕСУ»

Тема 1. Філософія менеджменту і бізнесу.

Предмет філософії менеджменту і бізнесу. Особливість визначення предмета філософії менеджменту і бізнесу. Мудрість та історичні форми цього поняття. Розвиток предмету філософії менеджменту і бізнесу в процесі історичного генезису. Філософські проблеми менеджменту і бізнесу. Структура та основні проблеми філософського знання. Філософія в системі управління і бізнесу.

Тема 2. Місце проблеми управління суспільством в античній філософії.

Управління як особлива форма діяльності людини в філософії Сократа. Проблема управління в Піфагорійському союзі. Класифікація форм державного управління у філософії Платона. Поділ суспільства в державі на 3 стани, згідно Платона. Ідеальна держава Платона. Методологічні основи управління в філософії Аристотеля. Суть принципу середини.

Тема 3. Обґрунтування управлінських функцій в філософії середніх віків та Відродження.

Теологізація системи управління суспільством в умовах середньовіччя. Релігійно-філософські основи науки управління. Основні тези вчення Ф. Аквінського про управління суспільством. Секуляризація управлінських функцій в філософських поглядах мислителів Відродження. Утопічний характер керівництва суспільством в поглядах Т. Мора. Філософсько-політичні погляди Н. Макіавеллі.

Тема 4. Філософські основи управління суспільством в філософії Нового часу та XIX ст.

Емпіризм та раціоналізм — методологічна основа системи управління в XVII-XIX ст. Характеристика кожного з цих методів. Представники емпіризму і

раціоналізму Рене Декарт (1596-1650 рр.), Гуго Гроцій (1583-1645 рр.), Бенедикт Спіноза (1632-1677 рр.), Томас Гоббс (1588-1679 рр.). Поділ сфери філософського знання згідно Ф. Бекона. Ідея суспільного договору Т. Гоббса. Р. Оуен — філософ і реформатор менеджменту. Суть реформаторства Р. Оуена.

Тема 5. Проблеми управління суспільством в класичній німецькій філософії.

Соціально-економічні та науково-філософські передумови формування класичної німецької філософії. Кантівське розуміння системи управління людьми. Активні і пасивні члени суспільства в розумінні Канта. Суть категоричного імперативу Канта. Управління в фіхтеанській філософії дії. Управлінець в розумінні Фіхте. Система "керівник-підлеглий" в філософії Гегеля. Реакційний погляд Гегеля на роль жінки в управлінському процесі.

Тема 6. Проблема свободи волі в діяльності менеджера і бізнесмена.

Поняття свободи, її онтологічні, гносеологічні та соціальні виміри. Види свободи згідно Е. Фромма. Зміна характеристики свободи діяльності людини у філософії античності, середніх віків та Нового часу. Проблема розуміння свободи волі в сучасній західній філософії. Особливості розуміння свободи діяльності людини в сучасній екзистенційній філософії. Визначення свободи з позицій раціоналізму та ірраціоналізму.

Тема 7. Раціоналізм та інтуїтивізм — філософська основа сучасного менеджменту і бізнесу.

Причини раціоналізації менеджменту в умовах сьогодення. Суть раціоналізації управління, висунутої М. Вебером. Поняття інтуїція. Інтуїтивне мислення в діяльності менеджера і бізнесмена. Сутність раціонально-інтуїтивних дій менеджера і бізнесмена. Спільне і відмінне в інтуїтивному і раціональному способах мислення.

Тема 8. Філософія бізнесу.

Філософська основа бізнесу. Зміст поняття прагматизм. Погляди Джеймса і Пірса на суть прагматичної філософії. Екзистенціальне розуміння свободи вибору рішень бізнесменом. Прагматичний метод і прагматична теорія істини. Основні положення інструменталізму. Поняття свободи в екзистенціалізмі. Філософія особистих рішень бізнесмена.

Тема 9. Філософія успіху менеджера

Сутність керування і підпорядкування. Філософський аспект взаємовідносин «керівник-підлеглий». Особливості успіху менеджера. Основні риси менеджера, які детермінують його успіх. Основні помилки менеджера в управлінні людьми. Основні етичні норми, в руслі яких повинно здійснюватись керівництво колективом, підрозділом, фірмою, асоціацією і т. д.

Рекомендована література:

1. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини.— К.: 1995.
2. Платон. Діалоги.— К.: Основи, 1995.— 394 с.
3. Рассел Б. Історія західної філософії.— К.: Основи, 1995.— 759 с.
4. Лукреций О природе вещей.— М., 1983.
5. Коплстон Ф. Середньовічна філософія.— К., 1997.
6. Фома Аквинский. Сумма теологии//Антология мировой философии.— Т.І. Часть 2.— С. 824-868.
7. Ойзерман Т.И. Проблемы историко-философской науки.— М., 1982.
8. Асмус В. Ф. Иммануил Кант.— М.: Наука, 1973.— 534 с.
9. Гайденко П.П. Философия Фихте и современность.— М.: Мысль, 1979.— 288 с.
10. Гегель. Кто мыслит абстрактно?//Гегель. Работы разных лет в двух томах — Т.1.— М. Мысль, 1972.— С. 387—394.
11. Гегель. Система наук.— 4.1. Феноменология духа.— М., 1959.
12. Шеллинг Ф.В.Й Система трансцендентального идеализма//Соч. В двух томах.— Т.1.— М.: Мысль, 1987.— С. 227-489.
13. Верхан Петер Х. Підприємець.— Trier, 1994.
14. Камю А. Бунтующий человек.— М.: Изд-во полит, лит-ры, 1990.
15. Лагутін В.Д. Людина і економіка: соціоекономіка.— К.: Просвіта, 1996.
16. Павловський М. Шлях України.— К., 1997.

17. Сартр Ж.-П. Стена.— М.: Изд-во полит, лит-ры, 1992.
18. Солоп А. Тайны бизнеса.— К.: УФИМБ, 1997.
19. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки.— К.: Ваклер, 1996.
20. Шопенгауер А. Свобода воли и нравственность.— М: Республика, 1992.95.
21. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента.— М., 1982.— С. 81,89-95.
22. Ойзерман ТИ Рациональное и иррациональное/ЛЗопр. философии.— 1980, №
23. Кэмбелл Р. Макконелл, Стенли Л.Брю. Экономикс. Принципы, проблемы и политика.— К., 1993.— С. 37—38.
24. Хайек Ф.А. Дорога к рабству//Вопросы философии,— 1990, №10.
25. Гегель. Работы разных лет.— Т.1.— М., 1970.
26. Карнеги Дет. Как завоевать друзей и оказывать влияние на людей.— М., 1989.
27. Шевченко В.І. Концепція пізнання в українській філософії. Курс лекцій для вищих навчальних закладів.— К., 1993.